

PARTICULARITĂȚILE SERVICIILOR SOCIALE PRESTATE COPILOR DIN FAMILIILE DIVORȚATE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Andrei SMOCHINĂ, doctor habilitat, profesor universitar, ULIM

Tatiana FOCȘA, doctorandă, ULIM

In the last decades the family shaves offered global transformations in terms of value. Separation or divorce has become the norm, even more, sometimes supported by the community. Children have always been most affected by the phenomena and crises in the society. Divorces are usually traumatic and often it can affect children in toad trod. And one of the most important factors affecting the child's reaction to divorceisnei the retime wit home or dad or the child's age, but the quality of the relationship of parents during and after he period of separation.

Keywords: child in need, child protection, basic social services, specialized social services, day care center.

În ultimele decenii, instituția familiei a suferit transformări globale în ceea ce privește valorile și principiile de existență. Separarea sau divorțul a devenit o normalitate, ba chiar mai mult, uneori este susținut de comunitate. Copiii au fost întotdeauna cei mai afectați de fenomenele și crizele societății. Divorțurile, de regulă, sunt traumatice și deseori îi pot afecta pe copii până la maturitate. Iar unul dintre cei mai importanți factori care afectează reacția copilului la divorț nu este nici timpul petrecut cu mama sau cu tata, nici vârsta copilului, ci calitatea relației părinților în timpul și după perioada de separare.

Cuvinte cheie: copil în dificultate, protecția copilului, servicii sociale primare, servicii sociale specializate, centru de zi.

În Republica Moldova, deși, de-a lungul istoriei, putem urmări procesul de evoluție a serviciilor sociale, totuși, nu putem evidenția o organizare eficientă a acestora. Referindu-ne nemijlocit la serviciile sociale de protecție a copilului și a familiei cu copii, constatăm că anume perioada de tranziție pe care o parcurge Republica Moldova a generat apariția unor noi fenomene care au plasat copilul și familia cu copii în situații de dificultate diferite de cele existente până la acest moment, fapt ce a condiționat necesitatea identificării unor noi forme de protecție, inclusiv a unor noi servicii sociale specializate. Tot mai mult se observă o tendință de creștere a proporției familiilor dezmembrate, monoparentale, dezorganizate și familiilor supuse diferitelor forme de risc.

Studii recente au demonstrat faptul că acest „fenomen“ a luat amploare, mai ales în rândul tinerilor căsătoriți, care recurg cu foarte mare ușurință la desfacerea căsătoriei

din motive mai mult sau mai puțin plauzibile. Din păcate, aceștia consideră că cea mai bună soluție pentru rezolvarea problemelor o constituie divorțul, fără a conștientiza, în esență, ce presupune un divorț și care este impactul unui divorț asupra copilului. Mai ales, de regulă se pune în discuție și stabilirea locului de trai a minorului, care în societatea noastră a fost încredințat de cele mai multe ori mamei. Confruntarea dintre cele două tipare, tradițional și modern, conduce la multe dificultăți interioare cu care se confruntă fiecare persoană aflată într-un asemenea proces de decizie¹.

Psihologul Xenia Costa-Foru, în cercetările sale reliefează că în urma divorțului copilul se simte eliminat din aria centrului de interes al familiei, reacționează, își pierde încrederea în părinți, se simte lipsit de protecția implicit pe care i-o ofereau aceștia și se vede pe sine ca abandonat, slab și vulnerabil în fața unei vieți din care a luat cunoștință doar de partea întunecată. Trauma divorțului părinților este amplă și se poate dezvolta imprevedibil². Nici unul din părinți nu își recunoaște culpa, fapt care repercutează asupra inteligibilității pentru copil a propriei situații³.

Potrivit prevederilor art. 10 din Legea asistenței sociale a Republicii Moldova, serviciile sociale constituie activități specializate desfășurate în favoarea persoanelor sau a familiilor specificate în lege⁴. Totodată, literatura de specialitate abordează serviciile sociale în *stricto sensu*, ca activități desfășurate de către stat sau alte subiecte împuternicite de către acesta, în scopul prevenirii, minimalizării sau înlăturării consecințelor negative ale riscurilor sociale care afectează o parte din membrii societății.

Prin copil sau familie cu copii aflați în dificultate urmează să înțelegem orice copil sau familie cu copii ale căror necesități de ordin material, psihologic, social etc. nu sunt realizate pe deplin. Serviciile de ocrotire a copilului în dificultate, au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excludere socială, și menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacităților individuale pentru integrare socială eficientă a acestora⁵.

Convenția ONU privind Drepturile Copilului 1989, prevede că familia este unitatea fundamentală a societății și mediul natural pentru creșterea și bunăstarea tuturor membrilor săi și, în mod deosebit, a copiilor.⁶ Într-o familie sănătoasă și consolidată, satisfacerea nevoilor copilului reprezintă incontestabila prioritate.

1 Mitrofan I., Buzducea D. Experiența pierderii și a durerii la copil, din Cursa cu obstacole a dezvoltării umane. Iași: Polirom, 2003. p.57

2 Savca L. Familia Modernă: Dragoste și responsabilitate. În: Aspect Psihologice ale familiei contemporane și problemele educației copilului. Chișinău, 2012. p. 14

3 Costa-Foru X. Cercetarea monografică a familiei. București: Tritonic, 2004. p. 102

4 Legea asistenței sociale. Nr. 547 din 25.12.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.03.2004, nr. 42-44

5 Bulgaru M. ș.a. Asistența socială în contextul transformărilor din Republica Moldova. Chișinău: Cu drag S.R.L., 2008, p.73

6 Convenția Internațională cu privire la drepturile copilului adoptată la 20.11.1989 la New York, Aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 408 — XII din 12.12.1990, în vigoare din 25.02.1993. În Tratatate internaționale, Vol. I, Chișinău 1998

Potrivit art. 58, alin.1 CF: „Părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat”.⁷ Abitația în familie îi oferă garanția dezvoltării fizice, spirituale, intelectuale și sociale a copilului ca el să devină o personalitate. Efectele separării părinților asupra copilului, cu „privarea” ulterioară de dragostea maternă sau paternă, ce urmează în urma separării, nu rămâne fără repercusiuni asupra dezvoltării personalității copilului. Experiențele trăite de acești copii, lasă o amprentă negativă asupra sănătății lor psihice, le schimbă radical valorile umane și atitudinea față de sine și față de lume. Viața și relațiile copiilor sânt profund afectate — sub aspect social, economic, psihologic și, uneori, legal.

Odată ce avem un număr mare de divorțuri și un număr mult mai mare decopii care provin din aceste familii avem nevoie și de un șir de servicii pentru acești copii pentru a putea diminua efectele negative cauzate acestora de divorț. Copiii care sunt educați în familii monoparentale, se confruntă cu probleme de ordin social, psihologic și pedagogic⁸.

Problemele de ordin social reies din statutul social al copilului aflat în îngrijirea unui părinte, acest copil se consideră „semi-orfan”. Ele pot apărea din cauza atitudinii ostile din partea copiilor care sunt educați în familii integre și a părinților acestora.

Problemele psihologice de cele mai dese ori sunt determinate de insuficiența dragostei și afecțiunii din partea părinților, privării timpurii de comunicare neformală cu adulții etc.

Iar cele *de ordin pedagogic* de cele mai dese ori sunt legate de delăsarea social-pedagogică a copiilor din familii separate. De regulă, acești copii sunt caracterizați prin comportament deviant împrumutat din familia de origine.

Ursula Șchiopu menționează că multitudinea de factori implicați face dificilă depistarea cauzelor directe ale tabloului psihic negativ al copilului din familiile dezintegrate, precum și ponderea diferitelor cauze⁹.

Copilul care re trăiește experiența despărțirii părinților suferă o serie de transformări progresive ale personalității, modificându-și simultan sentimentul propriei identități și modul de a-i percepe pe ceilalți. Eu-l fiecăruia se elaborează în limitele unui sistem dezorganizat.

Satisfacerea nevoilor de comunicare, de afectivitate ale copilului are loc mai ales în familie. Datorită ritmului vieții actuale, comunicarea dintre părinți și copii este serios afectată. Problema se agravează mai mult când vorbim de copiii din familii divorțate, în cazul cărora legătura copil-părinte care a plecat din familie nu poate fi suplinită în totalitate prin relația cu celălalt părinte. Consecința acestui fapt o re-

7 Codul familiei al Republicii Moldova. Nr. 1316 din 26.10.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 26.04.2001, nr. 47-48

8 Respectarea drepturilor copilului în Republica Moldova în anul 2015. <http://www.ombudsman.md/ro/content/respectarea-drepturilor-copilului-republica-moldova-anul-2015>. (vizitat la 25.10.2016)

9 Șchiopu U. Psihologia modernă și psihologia vârstelor. București: Romania Press, 2008. p. 82

prezintă probabilitatea crescută de apariție a dificultăților de adaptare și dezvoltare psihică, ceea ce poate duce la manifestarea unor tendințe agresive și a unor tulburări afectiv-comportamentale.

Importanța cunoașterii particularităților de dezvoltare ale copiilor din familii divorțate este dată de faptul că ele constituie puncte de reper pentru specialiștii antrenați în procesul instruirii și educării copiilor și asigură premisele unei intervenții adecvate a acestora.¹⁰ Una dintre cauzele care imprimă personalității copiilor din aceste familii au un caracter specific, comparativ cu personalitatea copiilor de aceeași vârstă, care se dezvoltă în mediul familial integru, se referă la întreruperea sau deteriorarea relațiilor părinte-copil. Acest lucru reprezintă o situație frustrantă, generatoare de dezechilibre biologice și psihice, cu consecințe grave asupra dezvoltării copilului.

Copilul, care domiciliază cu un singur părinte, întâmpină dificultăți la nivel de comunicare cu adulții, contactele sunt superficiale, și rapide; copilul cere atenție și o refuză în același timp, trecând la agresivitate sau la îndepărtare pasivă.¹¹

Referitor la afectarea comportamentului de relaționare cu adulții necunoscuți a copilului din familii dezintegrate se poate constata că la ei este pronunțată necesitatea în atenție și atitudine pozitivă din partea adulților, în căldură, alinare și contacte emoționale. Iar pe de altă parte — o insatisfacție totală a acestei necesități, cauza fiind:

- un număr mic de adresări din partea adulților către copii, nivel jos în cadrul acestor contacte de adresări personale, intime;
- sărăcia emoțională și de conținut, care în majoritatea cazurilor este îndreptată asupra reglementării comportamentului);
- un schimb des de adulți, care se află în preajma copilului;
- transferul copiilor dintr-o instituție de învățământ la alta etc.

Reieșind din problematica serviciilor prestate copiilor din familii divorțate și a impactului negativ al separării părinților asupra copilului, ne-am propus să realizăm un mini-studiu cu scopul investigării impactului divorțului asupra copilului și analizei serviciilor sociale prestate copiilor din familii divorțate din Republica Moldova. Ca bază a cercetării am selectat 80 de preadolescenți ce provin din familii divorțate, în clasele a V-a — a IX-a, cu vârsta cuprinsă între 10-15 ani, dintre care domiciliază, cresc și sunt educați de mama — 76 de preadolescenți și 4 preadolescenți, cu tata. În cercetare au mai participat 10 de specialiști din două Direcții de Protecție a Drepturilor Copilului din Chișinău.

Impactul negativ al divorțului asupra copilului depinde de mai mulți factori¹²:

- Gradul de conflictualitate al familiei care s-a destrămat;
- Sănătatea mintală a părinților;
- Densitatea rețelei sociale a actualei familii a copilului;
- Vârsta pe care o are copilul la divorț.

10 Dilion M., Pistrinciuc V. Rolul APL în crearea și dezvoltarea serviciilor sociale pentru copii și familii social-vulnerabile. Ghid teoretico-practic. Chișinău: UNICEF, 2008. p. 20

11 Băban A. Stres și personalitate. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1998, p.165

12 Ibidem, p.126

În cadrul studiului pe care l-am întreprins în vederea investigării impactului divorțului asupra copilului, preadolescenților le-a fost aplicat un chestionar alcătuit din 9 itemi, în urma analizei cărora, putem menționa următoarele:

Rezultatele grafice ale răspunsurilor la întrebarea *În ce mod v-a afectat divorțul părinților?*, indică că subiecții au păreri diferite cu privire la această întrebare. Cei care interacționează permanent și pozitiv cu părinții săi, sunt de părerea că divorțul nu le afectează în mare măsură relațiile cu părinții și cu alte persoane 4%, alții 18% indică că aceștia și-au pierdut încrederea în adulții apropiați, 18% consideră că divorțul i-a făcut semi-orfani, iar restul, 14% cred că divorțul le-a afectat relațiile cu semenii. 14% au avut ca stare de afect tristețea, și 32% de stres, ceea ce denotă că divorțul pentru ei este ceva trist și dureros. Aceste stări nu fac altceva decât să provoace o funcționalitate defectuoasă a organismului, din punct de vedere afectiv.

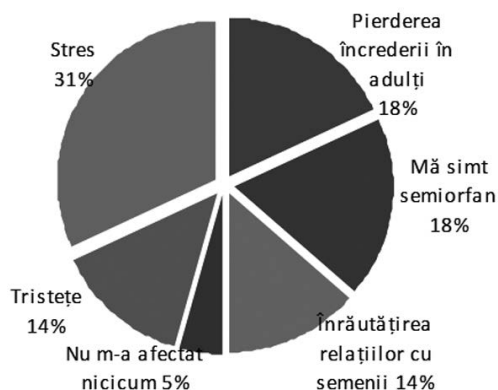

Fig.1 Impactul psiho-afectiv al divorțului asupra copilului

De aici se observă că minorii ce provin din familii divorțate sunt foarte afectați de către procesul de divorț al părinților. *Teoria atașamentului* a fost formulată și consolidată de psihiatrul de copii britanic *John Bowlby* și de către psihologa canadiană *Mary Ainsworth*. Ei descriu și integrează științific nevoia ființelor umane de a forma și întreține legături emoționale puternice față de alte ființe umane. Situațiilor de separare sau divorț, Bowlby atribuie cei trei D — Disperare, Descurajare, Detașare. Tristețea, anxietatea, vinovăția face copilul și în mod special preadolescentul, să evalueze situațiile ca fiind amenințătoare, respectiv stresante.

Pentru a evalua autoritatea acordată copilului în familie de către părinții aflați în divorț, am înaintat o întrebare separată în acest sens. Potrivit datelor obținute, putem vedea că de autoritate înaltă se bucură doar 10% din cei chestionați, interesul copilului fiind abordat în prim plan; de autoritate neutră au parte 50%, copiii nesimțindu-se subiectul principal abordat de părinții săi aflați în proces de divorț, ci preocupările personale sunt pe prim plan, copilul fiind doar un mijloc pentru a obține foloase de la partea opusă; și 40% susțin că atitudinea părinților față de aceștia este extrem de nepăsătoare, dese ori se simt confrunțați cu realitatea, unde trebuie să facă față situației și unde frica de insucces este mare.

În scopul analizei aptitudinilor de depășire a situațiilor stresante, preadolescenților le-a fost acordată întrebarea deschisă: *Cum considerați, puteți face față situației separării părinților dră?* Din analiza rezultatelor, se observă că aproximativ 32% au menționat că sunt în stare să susțină părintele cu care locuiește pentru a le ușura povara creșterii și îngrijirii lor de unul singur. 8% susțin că divorțul părinților lor este o lecție de viață pe care nu o vor uita niciodată. 18% — nu-și închipuie viața separat de un părinte și 22% — nu doresc ca copiii lor să treacă prin această experiență în modul în care au traversat-o ei. Familiile cu un potențial conflictogen ridicat și puternic, carențiale psiho-afectiv și psiho-moral, afectează în cea mai mare măsură procesul de maturizare psihosocială a copiilor.

Investigând efectele divorțului asupra copilului am ajuns la următoarele concluzii:

- Preadolescenții din familii divorțate percep situațiile stresante mai intens decât preadolescenții din familii nucleare. Și acest sentiment este explicat prin prezența sentimentului de insecuritate sau abandon, sentimentului de vină și de spaimă datorate separării părinților prin divorț.
- Preadolescenții din familii divorțate prezintă un nivel mai redus de percepere a propriei eficiențe. Timp în care părinții sunt intens preocupați de procesul de divorț, copilul se dezvoltă și își formează un sistem de convingeri corespunzător contextului și situației existențiale.
- Autoeficacitatea fiind o variabilă cognitivă care mobilizează resursele de planificare în cazul adolescenților din familii divorțate. Planificarea se referă la orientarea gândirii spre pașii și modalitățile de acțiune. Relația dintre aceste variabile semnifică credința în propriile capacități și în propriile resurse de a mobiliza gândirea spre acțiune. Adică spre depășirea relațiilor stresante.
- În cazul în care după divorț copilul continuă sistematic și pozitiv să interacționeze cu celălalt părinte nu există diferențe pentru profilul psihocomportamental al copilului cu un părinte și cel din familia biparentală.

Numărul mare de divorțuri și un număr mult mai mare decopii care provin din aceste familii, determină necesitatea dezvoltării serviciilor sociale pentru acești copii în scopul diminuării efectelor negative cauzate acestora de divorț.

Într-o analiză a serviciilor sociale prestate copiilor din familii divorțate din Republica Moldova, în cercetare au mai participat 10 de specialiști din două Direcții de protecție a drepturilor copilului din Chișinău. Acestora le-a fost aplicat un interviu semistructurat.

Activitatea Direcției de protecție a drepturilor copilului (DPDC), în calitate de autoritate tutelară locală, se bazează pe sprijinul copiilor rămași fără îngrijire părintească, temporar fără îngrijire părintească, precum și copilului în diverse situații dificile precum divorțul sau separarea părinților.

Printre serviciile cu caracter primar care sunt acordate în cadrul DPDC părinților copiilor în dificultate, persoanele intervievate au menționat următoarele:

- asigurarea respectării graficului de întâlniri stabilit de părinți sau prin hotărârea instanței de judecată;

- stabilirea domiciliului copilului;
- informare asupra cadrului legislativ actual;
- referire către instituțiile de sprijin din comunitate;
- sprijin material și financiar adresate părintelui în grija căruia rămâne copilul;
- orientare, ajutor pentru realizarea demersurilor de informare și prevenire;
- recomandări părinților cu privire la diminuarea impactului negativ a divorțului asupra copilului prin apelarea la metodele alternative de soluționare a conflictelor, în mod special — medierea.

Printre serviciile primare acordate copiilor din familii divorțate au fost enumerate: consiliere socială și psihologică individuală; măsuri educative și de supraveghere destinate prevenirii comportamentului deviant.

Toți specialiștii intervievați au menționat în răspunsurile lor despre Centrul de zi care, reprezintă *serviciul social specializat*, ceoferă asistență temporară copiilor din familii socialmente vulnerabile. Aceștia au menționat că misiunea Centrului constă în contribuirea la asigurarea dreptului constituțional al fiecărui copil la educație, promovând în același timp dreptul constituțional a fiecărui copil la întreținerea relațiilor familiale. Dreptul dat se realizează prin oferirea serviciilor adecvate familiei, urmând ca ea să fie capabilă să-și îndeplinească responsabilitățile ce țin de îngrijirea, securitatea și educația copilului, indiferent dacă copilul este născut în cadrul unei familii sau în afara ei, precum și indiferent dacă este îngrijit de unul sau de ambii părinți.

Cinci din zece profesioniști au argumentat în susținerea celor invocate că „... asigurându-i copilului după orele de studii îngrijire, hrană, asistență educațională, consiliere psihologică și sprijinind familia să-și exercite responsabilitățile parentale, se reduc șansele de abandon și instituționalizare și în același timp cresc posibilitățile de dezvoltare normală și integrare socială a copilului“.

Alți trei specialiști au subliniat că „Prin intermediul acestui serviciu social, se promovează dreptul copilului de a fi îngrijit în familie, chiar și în situația în care familia este una vulnerabilă“.

Fiind întrebați care sunt categoriile de copii ce ar putea frecventa Centre de zi, șapte din zece specialiști au răspuns că „nu toți copii din familii aflate în proces de divorț sau din familii divorțate necesită servicii sociale specializate“. Adică impactul separării părinților este diferit asupra copilului, în funcție de diferiți factoripsihoafectivi al relației părinte-copil. „...în afară de aceste categorii de copii, Centrul de zi poate fi frecventat de copii în situații de risc sau copii din familii vulnerabile“.

70% din specialiștii Direcțiilor au specificat că deși există un șir de servicii de zi destinate copilului și/sau familiei cu copii aflați în dificultate, totuși nu există servicii specializate destinate copiilor din familii divorțate, scopul primordial al cărora ar fi menținerea relațiilor dintre părinții separați și copiii acestora precum și educarea copilului de membrii „propriei“ familii. Aceștia invocă că, sunt absolut necesară extinderea spectrului de servicii sociale care vor asigura menținerea atașamentului copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, precum și instruirea

părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului în condiții de separare. 20% din respondenți accentuează că influența și manipularea pozitivă ce accentuează rolul familiei integrate asupra dezvoltării personalității copiilor ar fi bine să fie obiectivul primordial al societății civile, care include în primul rând organizațiile neguvernamentale.

Deschiderea de centre pentru consultația familiei — pre- și post-divorț, în care va fi oferit suport social, informațional, emoțional necesar pentru a lua decizii responsabile, pentru depășirea situațiilor critice în relația de cuplu, relația părinte-copil; pentru oferirea de sprijin copiilor din familii divorțate au fost recomandările a 40% de intervievați în vederea redresării situației actuale față de serviciile sociale prestate familiei și copiilor din familii divorțate.

50% din respondenți susțin că cele mai eficiente servicii sociale prestate pentru reducerea efectelor negative ale divorțului sunt cele ce se axează pe educația familiei în spiritul moral și reântărirea funcțiilor fundamentale a familiei prin programe mass-media, publicitate socială, proiecte desfășurate de stat și de ONG-uri.

În urma analizei rezultatelor obținute, precum și în urma intervieării realizate, putem evidenția că toate persoanele intervievate au ținut să specifice că au fost întreprinși pași de reformare a sistemului de protecție a copilului, s-au elaborat mecanisme de susținere (îngrijire, ajutorare) a familiei, sunt desfășurate un șir de programe care prestează servicii în diverse sfere: protecția socială a copilului și familiei, servicii de resocializare și reintegrare familială, educație incluzivă, servicii psihosociale, informare și instruire.

În continuare, am supus analizei cadrul legal actual al organizării și funcționării a Centrelor de zi. Regulamentul-Cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de zi pentru copii în situație de risc¹³ — este unicul Regulament, ce se referă la această categorie de servicii sociale. Serviciul are drept scop prevenirea separării copilului de familie, marginalizării, excluderii sociale și instituționalizării copilului și facilitarea procesului de incluziune a copilului în situație de risc în familie și în comunitate. Potrivit Regulamentului, *copil în situație de risc* este copil în privința căruia, ca urmare a evaluării, se constată una sau mai multe din situațiile prevăzute la art.8 al Legii nr.140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Astfel, reieșind din aceste prevederi, menționăm: copiii în dificultate sunt în afara reglementării legale în ceea ce privește serviciile prestate în cadrul centrelor de zi pentru copii în situații de risc. Deși multe studii psihologice și sociale au demonstrat că situațiile de dificultate și vulnerabilitate contribuie la facilitarea situațiilor de risc al copilului.

Cu toate acestea, în temeiul art. 14 (alin. 1) lit. m) al Legii privind administrația publică locală¹⁴, Consiliile satului (comunei), orașului (municipiului), aprobă regula-

13 Hotărârea Guvernului nr.441 din 17 iulie 2015 privind Regulamentul-Cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de zi pentru copii în situație de risc

14 Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006

mente și reguli prevăzute de lege. Prin Deciziile Consiliilor locale pot fi constituite Centre de zi, ceea ce la moment și se întâmplă. Am supus analizei Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de zi „Acasă” pentru copii în situații de risc și din familiile socialmente vulnerabile,¹⁵ pentru a evidenția particularitățile serviciilor sociale adresate copiilor în dificultate.

Centrul de zi pentru copii în situații de risc și din familii socialmente vulnerabile „Acasă” (în continuare Centrul) este o instituție publică, care oferă asistență temporară copiilor în situații de risc și din familii socialmente vulnerabile. Acesta își organizează și desfășoară activitatea în baza următoarelor principii:

- respectarea și promovarea interesului superior al copilului;
- egalitatea șanselor și nondiscriminarea;
- respectarea demnității copilului;
- accesibilitatea la servicii de calitate;
- asigurarea unei intervenții profesioniste;
- asigurarea confidențialității;
- deschiderea către comunitate și flexibilitate;
- responsabilitatea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești.

În perioada aflării copilului în Centru se asigură respectarea următoarelor drepturi:

- la identitate și o istorie proprie;
- la familie și menținerea contactului permanent și nemijlocit cu părinții;
- la exprimarea liberă a opiniei, la libertate de gândire, de conștiință și religie;
- la protecție împotriva oricărei forme de abuz sau neglijare;
- la sănătate și ajutor medical; la securitate socială;
- la reabilitare fizică, psihologică și reintegrare socială;
- la participare în diferite activități organizate de Centru și nespecificate în Regulament.

Scopul Centrului este asigurarea de îngrijire și securitate pe timpul aflării în Centru prevenind instituționalizarea copiilor. Întru realizarea acestui scop, sunt propuse următoarele obiective:

- prevenirea abandonului social, familial și școlar,
- diminuarea ratei vagabondajului și a delincvenței juvenile,
- consilierea, orientarea școlară și profesională pentru copiii cuprinși în programele Centrului conform particularităților psiho-afective și opțiunilor individuale ale lor,
- creșterea șanselor de acces a copiilor proveniți din familii în dificultate la condiții educative și de îngrijire optime în perioada școlară.
- asigurarea funcționării unui serviciu mobil de asistență, consiliere și monitorizare a familiilor aflate în dificultate.

¹⁵ Regulamentul de funcționare a Centrului de zi „Acasă”, aprobat prin Decizia Consiliului orașănesc Soroca, nr. 28/8 din 03.05.2013.

Printre *sectoarele de activitate*ale Centrului se regăesc:

— *Componenta de îngrijire și securitate*. Potrivit acesteia, în cadrul Centrului se vor avea în vedere toate componentele minime pentru a asigura protecția copiilor din toate punctele de vedere: prevenirea incendiilor, accidentelor, îmbolnăvirilor, igiena vieții în colectivitate.

— *Componenta educativă-recreativă și de socializare*. Activitatea de educație și socializare constă în transmiterea de cunoștințe și deprinderi, încurajarea implicării copiilor în diferite activități ale familiilor lor dezvoltarea relațiilor cu comunitatea (organizarea timpului liber alături de familie, de prieteni, colegi din clasă etc.).

Accesul la serviciile Centrului va fi la solicitarea părinților sau a altui susținător legal al copilului. Criteriile de selecție a beneficiarilor sunt următoarele:

- vârsta cuprinsă între 7-15 ani;
- situația precară financiară a familiei;
- situația școlară a copilului: să frecventeze cursurile unei instituții de învățământ din orașul Soroca (au prioritate copiii cu risc de abandon școlar);
- domiciliul familiei: să fie situat în orașul Soroca.

Generalizând rezultatele descrise putem concluziona că experiențele trăite de copii în procesul de divorț și după separarea părinților, lasă o amprentă negativă asupra dezvoltării și adaptării lor psihosociale. Rezultatele și concluziile formulate deschid porțițe pentru un set de acțiuni la nivel de societate, de grup și individual. Astfel, societatea este cea care determină în mare măsură perceperea favorabilă sau nu a divorțialității. Serviciile sociale individualizate vor asigura crearea valorilor umane și atitudinea pozitivă față de sine și față de lume. Crearea unui cadru normativ adecvat, ce să corespundă necesităților reale ale copiilor în dificultate, ar responsabiliza specialiștii din diverse sfere să acționeze prompt în fiecare caz în parte. Copiii au fost întotdeauna cei mai afectați de fenomenele și crizele prin care trece societatea. De aceea, acum ca niciodată ei simt necesitatea de a fi pregătiți pentru o viață independentă, de a avea cunoștințe și calități care i-ar ajuta să-și consolideze aptitudinile pentru propria protecție și participare la prevenirea sau depășirea cu ușurință a riscurilor sociale.